

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drveje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 363

»Flugs« kose s kosirjem I. VIDEMSEK, MARIBOR, Koroševa cesta 36. 110

Dvodnevni trsničarski in vinogradniški tečaj v Pakrah pri Mariboru se vrši dne 7. in 8. aprila 1930 pri banski trtnici in drevesnici. Prvi dan se bo obravnavalo suho cepljenje, istratificiranje kakor tudi celoletno oskrbovanje cepljenih trt v trtnici; drugi dan planiranje, nakoličenje in zasajanje novih vinogradov ter njih oskrbovanje v prvih letih po saditvi. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Zanimanci se vabijo k obilni udeležbi!

Precepljenje sadnih drevesc se praktično razkazuje v nedeljo dne 6. aprila ob 8. uri dopoldne v Kamnici pri Mariboru. — Istega dne popoldne ob treh pa v Rušah pri Mariboru. Za slučaj slabega vremena naslednjo nedeljo.

Kapela pri Slatina-Radencih. V zdraviliških prostorih v Radencih se vrši, kakor znano, od 22. januarja naprej že drugi gospodinjki tečaj. Na svetno nedeljo dne 13. aprila, ko bo sklep tega tečaja, bo v zdraviliški restavracijski dvorani pri gospodu Maršku razstava potujoče kmetijsko-gospodinske šole, katero lahko vsakdo ogleda. Vso občinstvo, posebno pa še žene in dekleta, se opozarja, da si le velesanimivo prireditve ogledajo, da se na lastne oči prepričajo, koliko lepega in koristnega se da doseči v tako kratkem času v kmetijsko-gospodinskih tečajih.

St. Janj pri Velenju. Dne 16. marca je bil ustanovni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Gospod Miloš Levstik iz Celja je v poljudnih in praktičnih izjavah obrazložil veliki gospodarski pomen sadjarstva ter njega vzgojni vpliv na mladino. Priglasenih je 27 članov, izmed katerih so je izvolili sledeči odbor: Predsednik Gradšnik Karol, podpredsednik Strahovnik Franc, tajnik Weiss Matej, blagajnik Lešnik Avguštin, odborniki Bratkovič Anton, Ograjenšek Bernard, Rednak Franc in Rednak Alojzij. Odbor je na svoji prvi seji sklenil, prirediti mesečne sestanke in prvi sestanek določil na nedeljo dne 6. aprila po službi božji v prostorih Prosvetnega društva. Vsi napredni sadjarji in umne vrtnarice, zlasti ukaželjna mladina, iskreno povabljena!

Sejem pri Sv. Juriju v Slov. goricah. V torek dne 22. aprila se bo vršil pri Sv. Juriju v Slov. gor. velik živinski in kramarski sejem. Kupci in prodajalci so uljudno vabjeni! Opozorjamo živinotrgovce, da je na robu sejmišča novo postavljena občinska mostovna tehtnica. — Županstvo občine sv. Jurij v Slovenskih goricah.

Sv. Križ na Slatini. Kmetiska zveza je priredila dozdej tri dobro uspele vaške gospodarske sestanke. Dne 23. marca se je pri gospodu Anderliču v Platu zbralo 30 moških in 10 ženskih poslušalcev, dne 25. marca pa v Cerovcu pri g. Čoncu 20 mož in 10 žen. Sestanki trajajo od pol štiri do noči. Vsi poslušajo vneto polju dno in mestoma šegavo razjasnjevanje gosp. ekonomu Novaka. Živahno posegajo vmes in z različnimi vprašanji kažejo, kako hrepene po gospodarski izobrazbi. Da je gospod predavatelj dober govornik in izvrsten strokovnjak, pričajo zmiraj številnejši obiski in dejstvo, da vztrajajo kmetje po več ur na sestanku. V mraku se veseli razidejo z željo, da bi prišel gospod ekonom Novak še na tak posvet v njihovo sredino.

Gornja Ponikva. Živimo v težkih časih, ko tu v Savinjski dolini preživlja kmet težko gospodarsko krizo. Navajeni na visoko ceno hmelja, nismo bili pripravljeni na udarec, ki nas je zadela letos radi takšnega padca iste. Da se v poznejših časih kolikor toliko zavarujemo proti takim udarcem in da bodo imeli sedanji in poznejši gospodarji vsaj za prvo silo pomoč, se je ustanovila v našem kraju podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki naj dvigne sadjarstvo in tudi vrtnarstvo našega kraja. Kajti kraj je pri nas kakor vse kaže, zelo prikladen za sadjarstvo (uspevajo zelo dobro najboljše sorte), je pa žalibog zelo zanemarjeno. Omenjeno društvo pridno deluje, priredilo je že precepljevalni tečaj ter celo vrsto predavanj; omenim naj samo predavanji gg. strokovnega učitelja Vardjana in Hrastnika iz Št. Ilje. Društvo je napravilo na šolskem vrtu toplo gredo, kjer bo vzgojilo za svoje članke razne sadike, katere si je moralo dosedaj za drag denar kupovati drugod. Ponkovijske vabimo, naj pridno pristopajo k društvu ter jim razodenemo skrivnost, da priredi društvo v lepem mesecu maju tombolo, za katero so obljubljeni lepi dobinki. Kakšne? Vam pove mo drugič.

Laško. V torek dne 18. marca se je vršilo tukaj za občine Marija Gradec, Sv. Krištof in Laško licencovanje bikov. Najboljše so bili ocenjeni bikji sledečih gospodarjev: Antona Teršek iz Harja, Martina Knez iz Seve in Antona Goter iz Doblatine. Licencovanje je vodil inž. Oblak iz Celja.

Laško. V soboto dne 14. marca so se vršile pri areskem načelstvu v Laškem volitve načelnika za sreski kmetijski odbor in dveh delegatov v hanovinski kmetijski odbor. Izvoljeni so naslednji: za načelnika g. Alojzij Smeč, veleposestnik iz Jurkloštra, in Jakob Drakster, župan iz Doła pri Hrastniku, za namestnika pa Janez Goberšek, posestnik iz Globokega pri Rimskih toplicah.

*

Žitna trgovina.

Stalno padanje cen žitu in drugim kmetijskim pridelkom silijo razne države k ukrepom, ki imajo namen omiliti rastočo krizo kmetijstva ter hkrati oskrbeti kolikor mogoče ugodno vse sloje prebivalstva s potrebnimi živili. Oglejmo se malo po svetu, da vidimo, kakšne korake so razne države storile v to svrhu.

Norveška je upeljala neko vrsto državnega žitnega monopola, ker je vlada vzela v svoje roke oskrbo prebivalstva z živili, osobito z žitom. V Italiji spada uravnava žitnega uvoza, določitev žitnih cen, odredbe o uporabi žita v področje vlade. V Švici je tako urejeno, da zvezna vlada prevzame od domačih poljedelcev pridelano žito za gotove cene, od zunaj upeljano žito pa se izroči svobodni trgovini. Poljska država je svoji vladi poverila veliko oblast nad žitno trgovino. Poljedelske zadruge so ne samo pod kontrolo, marveč pod oblastjo vlade. Vladi na Poljskem so na razpolago razna sredstva, s katerimi popolnoma obvladuje žitni trg; takšna sredstva so n. pr. carinska tarifa, uvozne in izvozne carine, ki jih vlada urejuje po svoji uvidevnosti, premije za izvoz žita, nabiranje žitnih rezerv itd.

To je torej politizacija žitne trgovine. K takšnim ukrepom so tudi prisilje ne države, ki pridelajo veliko žita ne samo za lastno potrebo, marveč za izvoz. Tako morajo tudi Zedinjene države Severne Amerike posegati po po-

litičnih sredstvih, da pripomorejo poljedelcem do večje možnosti prodaje in do višjih cen. V to svrhu je v Zedinjenih državah bil ustanovljen poseben svet farmerjev (poljedelcev), ki je podrejen ne kongresu (parlamentu), marveč naravnost predsedniku države. Namen tega sveta, ki je opremljen z veliko avtoriteto (oblastjo) in z velikimi sredstvi, je pospeševati prodajo kmetijskih pridelkov, zlasti pšenice in koruze. S sličnimi sredstvi skuša tudi Kanada (ameriška država severno od Zedinjenih držav) podpreti in povečati prodajo žita, osobito pšenice. V Avstraliji se trudi vlada upeljati nekako obvezno organizacijo za trgovino z žitaricami. Tako bo kmalu samo Argentini ostala na stališču zgolj zasebne trgovine z žitom brez urejajočih in pospešujočih ukrepov države.

V drugih državah, kjer ni sicer monopolističnih uredb za trgovino s kmetijskimi pridelki, posebno z žitom, pa so gotovi predpisi za mline. Takšne mletvene predpise ima Španija, nadalje Anglija, kjer se namerava tistemu žitu, ki izhaja z ozemlja britanske svetovne države, dati prednost pred žitom, ki se uvaža od drugod. V Franciji je predpis, da se sme v francoskih mlinih izdelati moka samo pod pogojem, da je 97% žita bilo francoskega izvora. Slični predpisi obstojajo tudi v Nemčiji, kjer so še tudi posebna določila za izvoz ječmena in za trgovino z ržjo. Kar se tiče naše države, obstoji poseben zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Poleg tega zavoda se je pretekli teden v Beogradu ustanovilo posebno društvo za izvoz kmetijskih pridelkov. V to svrhu se je 10. in 11. marca vršilo v Beogradu posvetovanje izvoznikov kmetijskih pridelkov in zastopnikov zadružništva. Šlo je za to, da se ustanovi posebna organizacija, ki ima namen, da našim poljedelskim produktom, katerim cene vedno bolj padajo, omogočuje možnost prodaje pod ugodnejšimi pogoji. Novoustanovljeno društvo ima dvojno nalogo: 1. razvijati notranjo trgovino v zvezi s propagando za naše pridelke, 2. vplivati na inozemstvo ter v njem vse potrebno pripraviti za to, da se naši pridelki tam kupujejo.

Da doseže svoj cilj, se bo društvo bavilo z vsem, kar je potrebno za pospeševanje kmetijstva ter bo podpiralo oblastva pri izvrševanju zakona o pospeševanju kmetijstva. Vršilo bo tudi propagando (razširjalo misel in zahtevo), da bodo naši kmetijski pridelki dobri, popolni in tako sposobni za konkurenco na svetovnem trgu. Društvo se ne bo bavilo z razprodajo na lastni račun, marveč bo prodajalo na komisijski podlagi, to je, na račun in kot pooblaščenec drugih. Omogočevalo bo prodajo kmetijskih pridelkov: koruze in ostalih žitaric, vina, sadja itd. Njegov sedež bo v Beogradu. Kapital bo dala na razpolago država, deloma pa bodo prispevali tudi izvozniki in zveze poljedelskih zadrug.

*

Za Bišeško kuhinjo v Mariboru je daroval Lovro Vrškovič, po domače Visočnik, v Podgorju pri Slovenjgradcu 20 Din.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 29. marca so pripeljali špeharji na 51 voz 135 zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 16-17, špeh 19-20. Na trgu je bilo 31 voz s 113 vrečami krompirja po 0.70-1.50, 2 voza čebule po 2.50-3, 19 vreč zelja po 1-5. Sena je bilo 18 voz po 85-85, 6 voz otave 85-90, 8 voz slame po 60-70. Pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, oves 1.25-1.50, kuzuza 1.75-2, ajda 2, ajdovo pšeno po 5, proso 2.50, fižol 2.50-3. Kokoš 30-50, piščanci 45-80, gos 80-110, puran 75-150, domači zajec 5-40. Česen 14-16, kislo zelje 4, repa 2, jabolka 3.50-12, suhe slive 10-12. Mleko 2.50-3, smetana 12-14, surovo maslo 40-48, jajca 0.75-1, med 14-20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 16 konjev, 15 bikov, 145 volov, 249 krav in 11 telet, skupaj 436 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 24. marca 1930 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do 9.50 Din, poldebili voli od 8.50 do 9 Din, plemenski voli od 6.50 do 7.50 D, bikli za klanje od 7.50 do 8.50 Din, klavne krave debele od 7.50 do 8.25 Din, plemenske krave od 6.50 do 7 Din, krave za klobasarje od 4.25 do 5 Din, mlazna krave od 8 do 9 Din, breje krave od 8 do 9 Din, mlada živina od 7 do 9.50 Din, teleta od 12 do 13 Din. Prodanih je bilo 236 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 11 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 28. marca je bilo pripeljanih 261 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 3-6 tednov stari komad 120 do 220 Din, 7-9 tednov 250 do 300 Din, 3-4 mesece 400 do 450 D, 5-7 mesecev 500 do 550 Din, 8-10 mesecev od 650 do 950 Din, 1 leto 1100 do 2000 Din, 1 kg žive teže 10 do 13 Din, 1 kg mrtve teže od 16 do 17 Din. Prodanih je bilo 164 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso od 16 do 20 Din, meso od bikov, krav in telc od 10 do 14 Din, telečje meso od 16 do 25 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 23 Din.

Pri hemerodalni bolezni, zagatenju natrganih črevah, abscesih, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice, prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da najpljejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 359

Listnica ureduništva.

Šmactno pri Velenju: Dopis za širje občinstvo, ki ni o stvari podučeno, nerazumljiv; odnosno v nekaterih delih za objavo preokljiv. — Puščava: Nam je še danes žal, ker smo objavili dopis o dekletih. Nikakor ne gre, da bi se zamerjali gostilničarjem!

Novo knjige.

»O krščanski vzgoji mladine.« Pod tem naslovom je izšla v slovenskem prevodu okrožnica Sv. očeta Pija XI. z dne 31. decembra 1929. Papeževa okrožnica je vzbudila pozornost ne samo pri krščanskih vernikih, ki s sinovsko vdanostjo sprejemajo vzgojna načela in navodila rhovnega poveljarja katoliške cerkve, marveč tudi pri tistih, ki bi najrajše šolo popolnoma odtrgali od cerkve in njenega vpliva. Ker je šolsko vprašanje eno najbolj perečih, priporočamo papežovo okrožnico vsem, da jo ne samo nakratko prečitajo, marveč temeljito proučijo. Slovenski prevod je izšel v zalogi prodajalne KTD (poprej Ničman) v Ljubljani. Stane 4 Din, po pošti 5 Din. Dobiva se tudi v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

NAŠA DRUŠTVA

Krajska ženska zveza v Mariboru ima v nedeljo dne 6. aprila ob 6. uri v stolni in mestni župni cerkvi velikonočno pobožnost s skupnim svetim opraviлом, katero bo opravil prevz. škof dr. Andrej Karlin. Uljudno se vabijo vse članice kakor tudi podporni člani, da se te pobožnosti udeležijo v čim večjem številu ter tako zadostijo svoji velikonočni dolžnosti. — Odbor.

Hoče. Gledališko predstavo »Črnošolec«, ki jo je uprizorilo tukajšnje Katoliško bralno društvo preteklo nedeljo v svoji društveni dvorani, je ponovilo omenjeno društvo v nedeljo dne 30. marca popoldne po večernicah v Sentlanžu na Dravskem polju v tamošnji dvorani Katoliškega prosvetnega društva.

Varberg. Dne 25. marca je priredila Marijina dekliška družba prav lep dan za naše mamice.

Britvo

vedno uporabljate, zato je potrebno, da je istana najboljša kakovosti. Še danes zahtevajte od Trgovskega doma Siermecki, Celje, ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katero dobite popolnoma zastonj.

Lasničnik Din 35, 42, 94, brivni aparati Din 19, 21, 24, 55, britve Din 11, 21, 42, 45, 62, škarje za lasce Din 12, 14, 23 in vse ostale potrebšine za britje, puder pomaga za negovanje las in kože, parfume in nebroj drugih predmetov dobite po zelo nizki ceni. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Naročila preko Din 500 poštnine prosta.

Trgovski dom S. Siermecki, Celje št. 24. Dravska banovina. 107-6

Štiri deklice so deklamovale prav ljubke pesmice. Nato so igrale dve mični igrici »Močna mati« in »Rožica božjega Srca«. Nazadnje so pevali zapeli pesem o materi. Dvorana je bila natlačeno polna. Ljudje so bili s predstavo zadovoljni, tudi nekaj Rusov je bilo navzočih.

Hajdina. Ne ravno povsod, a na Hajdini smo doživeli zopet nekaj lepega. To je bila: materinska proslava. Za dne 24. marca popoldne je bil tečaj za matere, kjer je gospa ravnateljica Štupca iz Maribora govorila o vzgoji doraščujoče mladine ter s svojimi tehtinami besedami našla pot v globino materinskih sra. Gospodina Tomažič od Sv. Marjete pa je povedala materam, kako in kdaj je kmečka hiša lepa, če se kdo pobriga za njeno lepoto. Na praznik Oznanjenja pa je bilo med rano sv. mašo skupno sv. obhajilo za matere, popoldne po večernicah pa njim na čast akademije v Društvenem domu. Tam je gospod učitelj Smodič v svojem, zlasti pa v imenu zadržanega gospoda šolskega upravitelja Lesnika povdaril resničnost besed Stomšeka — vzgojitelja, da: »družina in šola sestrici sta dve, ena brez druge biti ne sme«, ter ozval navzoče k složnemu sodelovanju pri naši domače mladine. Ko so šolarji prav žalno zapeli tri pesmice, so nastopili pevci in pevka iz bralnega društva in zapeli dve pesmi v čast slovenski materi, nato pa je sledila Krevhova igra: »Pod božjim varstvom«. Gledalci so se tekom igre prepričali, kako je človek, ki zapusti svojo mater in gre v tujino, nesrečen, a vendar zopet srečen, če ohrani spomin na nje in ljubezen do Marije, ki jo predstavlja svetinjlca, od matere otroku, v svet odhajajočemu, darovana! Od vseh igralk so se najbolj

DR. O. ILAUNIG:

15

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Po teh besedah se dvigne cesar ter stopi proti vratom, a še enkrat se obrne ter reče skoraj oznevoljen:

»Mi hočemo, da vlada pravica in milost v Naši državi. Kdor misli, da se kuje zarota zoper Nas, naj to dokaže in tedaj hočemo rabiti meč pravice, ki ga je Nam dal Gospod kot strogi in vedno pravični sodnik. Na same govornice, to še enkrat ponavljam, pa se nobenemu ne sme skriviti las.«

Knez Vaclav Lobkovic je mislil drugače, nego je mislil njegov visoki gospodar. Poročila, ki jih je dobival iz Carigrada, so zahtevala največjo pozornost.

Molče je stopal za svojim gospodom, o katerem je vedel, da ni zaupal svoji lastni moči ter se je vedno bal odgovornosti, da ne bi vsled strogih izvajanj njegovih vladarskih pravic trpel blagor njegove duše. Knez Lobkovic pa ni bil

samo mož prevdarka, ampak tudi dejanja in je znal porabiti pravi trenutek, če je bilo treba kaj doseči.

IV.

V Laksenburgu.

Tu gospoda kralju vsa zavpije:
Bog ti slavo hrani večne čase!
Svetlim vnukom tvojim dneve srečne!
Hrum vesel po dvoranah bije.

Levstik.

V krasni dvorani cesarskega grada Laksenburga pri Dunaju je sedel na dan sv. Leopolda leta 1667 cesar Leopold I. na zlatem prestolu. Nosal je velik plašč, pretkan z zlatimi nitmi, ki je imel tudi na notranji strani vdeleno najdražje blago.

Ob cesarjevi strani je stal cesarski državni minister Vaclav Evsebij knez Lobkovic. Ob levi strani se je postavil Krištof Abele pl. Lilienburg ter čakal na povelje svojega vladarja. V neki oddaljenosti so se postavili najplemenitejši dvorjani cesarja, ki so se zbrali v tej uri v dvorani. Bila je to ura kratke avdiience, ki jo je dovolil

Ste naročili na tist
„NEDELJA“?
Izbija vsak teden? Prinaša vrabokratni nedeljski svangulji in mladje ter drugo podučno vrabke članke, razsvetljuje pa tudi lepo povest »Ozoci naše ljube Gospe« in mišne zgodbe za deca. Stane mesečno le 2.—Din (letno 24.—Din). Še danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: UPRAVA NEDELJE, MARIBOR, STOMŠKOV TRG 20.